

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення
Концепції застосування штучного інтелекту в паливно-енергетичному
комплексі»
(далі – проєкт акта)

1. Мета

Проєкт акта розроблено з метою забезпечення формування основних засад державної політики у сфері цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації паливно-енергетичного комплексу України (далі – ПЕК).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено на виконання підпункту 23.5 пункту 23 Плану роботи Міністерства енергетики України на 2025 рік, затвердженого наказом Міністерства енергетики України від 4 березня 2025 року № 99.

Поточний стан застосування штучного інтелекту в ПЕК характеризується початковим етапом впровадження таких технологій з нерівномірним розподілом між різними секторами ПЕК.

Переважає більшість існуючих ініціатив перебуває на стадії розроблення концепцій, техніко-економічних обґрунтувань або пілотних проєктів. Спостерігається фрагментарність впровадження штучного інтелекту – існують окремі елементи систем, які використовують штучний інтелект, але без повноцінної інтеграції систем штучного інтелекту в комплексні рішення.

Значна частина технологічного обладнання в ПЕК є застарілою та не оснащена необхідними датчиками та сенсорами для збору якісних даних, що суттєво обмежує масштабне впровадження проєктів на основі штучного інтелекту. Водночас суб'єкти господарювання ПЕК демонструють глибоке розуміння потенціалу штучного інтелекту та його можливостей для трансформації ПЕК.

Початкові кроки щодо розробки нормативно-правової бази для регулювання використання штучного інтелекту в ПЕК вже зроблені, проте потребують подальшого вдосконалення та систематизації.

Операційним планом заходів з реалізації Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 року № 1351-р, передбачено створення центру компетенцій з використання штучного інтелекту для енергетичної безпеки, ефективної диспетчеризації та розвитку «розумних мереж», що свідчить про визнання важливості цього напрямку на державному рівні.

Метою Концепції є створення необхідних організаційних, нормативно-правових та технологічних умов для підвищення ефективності, безпеки, надійності та стійкості ПЕК шляхом системного впровадження штучного інтелекту в процеси генерації, транспортування, розподілу та споживання енергоресурсів.

Впровадження Концепції спрямоване на забезпечення енергетичної незалежності шляхом оптимізації всіх процесів ПЕК, включаючи розвідку, видобуток, переробку, збагачення та транспортування енергоресурсів, розвиток відновлюваних джерел енергії, підвищення енергоефективності та оптимізації

енергоспоживання, посилення конкурентних переваг ПЕК на міжнародних ринках.

Зазначені цілі досягаються з урахуванням вимог національної безпеки та забезпеченням балансу між технологічним розвитком, економічною доцільністю, екологічною безпекою й соціальною відповідальністю.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується схвалити Концепцію застосування штучного інтелекту в паливно-енергетичному комплексі, розроблену Міністерством енергетики України, та визначити термін підготовки плану заходів з її реалізації з урахуванням введеного в Україні воєнного або надзвичайного стану.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про Національну програму інформатизації»;

Закон України «Про інноваційну діяльність»;

Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 року № 1556;

План заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 року № 438.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребуватиме додаткового фінансування з державного та/чи місцевих бюджетів. Реалізація Концепції потребуватиме фінансування відповідно до розділу VIII Концепції.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не потребує проведення консультацій з громадськістю. Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності проєкту акта

У проєкті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

Проєкт акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту акта, у разі його прийняття, забезпечить формування єдиного підходу до розвитку та впровадження штучного інтелекту в ПЕК. Реалізація Концепції, яку пропонується схвалити проєктом акта, створить правове підґрунтя для впровадження штучного інтелекту в ПЕК, визначить основні сфери й напрями його розвитку та правила застосування в кожному окремому секторі ПЕК, та:

- підвищення рівня енергетичної безпеки;
- оптимізацію державних витрат на утримання енергетичної інфраструктури;
- зменшення кількості аварійних ситуацій на об'єктах енергетичної інфраструктури;
- потенційне покращення екологічних показників функціонування суб'єктів господарювання ПЕК;
- підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання ПЕК;
- зниження операційних та експлуатаційних витрат;
- оптимізацію використання виробничих ресурсів та підвищенню енергоефективності;
- створення умов для підвищення кваліфікації та розвитку цифрових компетенцій;
- покращення умов праці та зниження професійних ризиків;
- розширення можливостей професійного розвитку і кар'єрного зростання фахівців ПЕК.

Міністр енергетики України

Світлана ГРИНЧУК

«___» _____ 2025 року